

Asia: VN/2287/2020

Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

Työryhmän ehdotus Kohti kestäväää arkkitehtuuria

Yleisiä kommentteja työryhmän ehdotuksesta

Monipaikkaisuus ja paikkasidonnaisuuden väheneminen tunnistetaan trendinä kaupungistumisen rinnalla. Monipaikkaisuuden mahdollisuudet ja huomiointi ilmiönä on arkkitehtuuripoliitiikan näkökulmasta merkityksellistä. Ohjelma esittää erityisesti kaupunkiympäristöihin liittyviä vastuutahoja ja paikallisia toimijoita. Maaseututoimijoiden tunnistaminen ja kytkeminen paremmin kokonaisuuteen vahvistaisi ohjelman toteutumisen edellytyksiä (esim. kyläyhdistykset asukasyhdistysten lisäksi).

Digitaalisuuden mahdollisuudet on selkeimmin kirjattu osaksi talouden ja kansainvälisyyden tavoitetta. Teema on ohjelmallisesti ja trendinä poikkileikkaava ja mahdollistava ja teemaa olisi mahdollista käsitellä vahvemmin myös muiden kokonaisuuksien yhteydessä.

Apoli2020 kytkeytyy teemallisesti valmisteilla olevan kansalliseen kulttuuriperintöstrategiaan ja ohjelman tavoitteiden toteutuminen edellyttää molempien instrumenttien rinnakkaista ymmärrystä. Apolin tavoitteiden toteutuminen tulee varmistaa vahvalla jalkauttamisella ja vastuuministeriöiden koordinaatiolla.

Luku I Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

Ohjelma tunnistaa tavoitetilana 2035 vähähiilisuuden ja kiertotalouden ajattelun siirtymisen rakennusekologiasta enemmän alue-ekologiaan. Vähähiilisyys ja kiertotalous tulevat huomioitaviksi myös maakunnan suunnittelun tasolla ja maakuntakaavan merkitys tavoitteiden pitkäjänteisen saavuttamisen ohjaajana on keskeinen.

Luku II Yhdenvertaisuus ja osallisuus

Monipaikkaisuus ja paikkasidonnaisuuden väheneminen tunnistetaan trendinä kaupungistumisen rinnalla ja tavoitteina tasapuolinen osallisuus ja saavutettavuus sekä hyvinvointi.

Maakuntien liitot mainitaan toimijoina osallisuuden lisäämisessä ja eriarvoisuuden estämisessä alueiden suunnittelun lähtökohtana kaavoitus- ja suunnitteluprosesseissa. Tavoite liittyy vahvasti hyvän aluesuunnittelun perustehtävään. Tärkeää on myös vahvistaa paikkatiedon saatavuutta ja yhteisiltä alustoilta. Maakuntaliitoilla on mahdollisuus vaikuttaa aluekehittämisen ja maakuntakaavoituksen keinoin hyvinvoinnin aluerakenteellisten elementtien tunnistamiseen ja hyödyntämiseen.

Yksi toimenpide on aluearkkitehtitoiminnan edellytysten selvittäminen kuntien laadukkaan suunnittelun turvaamiseksi. Keski-Suomessa on erinomaiset kokemukset pitkään jatkuneesta ja vakiintuneesta aluearkkitehtitoiminnasta, jolla on varmistettu erityisesti laadukas alueidenkäytön suunnittelu, mutta myös paikallisen kulttuuriympäristöjen kehittäminen ja paikallisidentiteetin vahvistaminen erilaisten hankkeiden avulla. Aluearkkitehtitoiminnalla on olennaisella tavalla pystytty varmistamaan riittävät suunnitteluresurssit pienissä kunnissa ja vahvistettu myös kuntien välistä yhteistyötä. Keski-Suomen liitto kannattaa lämpimästi aluearkkitehtitoiminnan vahvistamista ja vakiinnuttamista osana alueellista yhdenvertaisuutta ja osallisuutta.

Luku III Talous ja kansainvälisyys

Alvar Aallon arkkitehtuurin matkailullinen merkitys ja tuleva status eurooppalaisena kulttuurireittinä ja maailmanperintökohteena nostetaan ansiokkaasti esiin. Kestävän matkailun edistäminen ja kytkeminen paikallisiin kulttuuriympäristöihin on esimerkiksi Keski-Suomen liiton aluekehittämisen strateginen painopiste, joka toteutuu maakunnallisten strategioiden ja niiden yhteisen toimeenpanon kautta.

Luku IV Merkitys ja identiteetti

Maakuntaliitot mainitaan toimijoina paikallisidentiteetin ja kulttuuriympäristön merkityksen ymmärryksen, ympäristönlukutaidon ja omaan ympäristöön vaikuttamisen mahdollisuuksien lisääjänä. Aluekehittäjinä ja maakuntakaavoittajina liittojen rooli onkin tärkeä kulttuuriympäristön ja identiteetin näkyväksi tekijänä.

Keski-Suomessa maakunnallista tahtotilaa rakennetaan vahvasti maakunnan kulttuuriympäristöryhmä MAKU:n säännöllisessä ja suunnitellussa toiminnassa. Ryhmässä on laajapohjainen toimijaedustus. Esimerkiksi ohjelman tavoite rakennusperinnön merkityksen ymmärtämisestä myös hyvinvoinnin ja alueellisen elinvoiman vahvistajana sekä kansainvälisenä vetovoimatekijänä kytkeytyy hyvin MAKU-ryhmän asettamiin paikallisen toiminnan painopisteisiin.

Luku V Koulutus ja tutkimus

-

Bergius Liisa
Keski-Suomen liitto